

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ב תמוז תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:09 תל-אביב: 7:25 חיפה 7:18 מוצאי שבת: ירושלים: 8:28 תל-אביב: 8:30 חיפה: 8:32 ר"ת: 9:01

פרשת קרח

ביקור חולים

"מוכרחים לבקר את החולה כמיצות חז"ל..."

מעשה באדם (שאינו שומר תומ"צ) שהיה חולה במחלה קשה עד שהרופאים נתייאשו מחייו ואמרו שהמחלה סופנית וקיצו קרב. אשתו של החולה פנתה לידידה שלה ושפכה את לבה את ליבה ובכתה שאינה יכולה לראות את בעלה מתייסר כך ושאלה מה עוד אפשר לעשות.

פנתה אותה ידידה לבנה הרה"ג רבי אברהם שולץ שליט"א (מספר המעשה) ואמרה לו: "לא רחוק מכאן מתגורר יהודי צדיק, הוא כ"ק האדמו"ר מביאלה (בעל חלקת יהושע), לך אליו ותבקש ממנו שיתפלל על החולה שימות במהרה ויגמל מיסוריו... הרי אין לו כבר כח לחיות למה עליו לסבול סתם יסורים..."

נכנס רבי אברהם לרבי, והגיש 'קוויטל' עם שם החולה והבקשה. להפתעתו שאל אותו הרבי: "ידוע לך, האם קיימו מצות ביקור חולים אצל היהודי הזה?" השיב ר' אברהם: "מי יבקר אותו? אין לו ילדים וגם לא משפחה קרובה". אמר הרבי: "מוכרחים לקיים מצות ביקור חולים, בפרט אצלו שאין מי שיבקר אותו. אך מכיון שאין בכוחותי ללכת לבקרו בעצמי, אני עושה אותך שליח לבקר אצל החולה בשמי..." והוסיף הרבי: "סע לביה"ח ותקיים מצות ביקור חולים כפי שהורו לנו חז"ל, תאמר 'בשם כל ישראל' ותמסור לו 'רפואה שלימה'."

הוא מסר את דברי הרבי לאמו וזו שכנעה אותו לקיים בשלימות את דברי הרבי (אף שלא היה מחסידיו). ואכן הוא נסע לביה"ח שם מצא את אשתו של החולה עומדת ביאוש ליד מיטת בעלה כמו ממתניה לרגע יציאת הנשמה. היא הופתעה כששמעה שהרבי מביאלה שלח את בן ידידתה לבקר את החולה ולאחל לו רפו"ש.

חלפו ימים ספורים ולפתע התהפך מצבו של החולה והחל להתאושש מיום ליום עד שנשתחרר מביה"ח. הוא שב לאיתנו וכתוצאה מכך חזר בתשובה וקיבל עליו עול תורה ומצוות. החל לשמור שבת ולהניח תפילין, והוסיף לחיות בבריאות עוד י"ח שנים נוספות.

מתוך מאמר

"ביקור חולים" כיצד?

יהודי ממקורבי חסידות סלונים נפל למשכב וגם רעייתו חלתה. שמע זאת כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל התיבות שלום) והלך עם אחד מחסידיו לבית החולה כדי לקיים מצות ביקור חולים. הם שהו שם זמן ארוך יותר מהרגיל עד ששאל אותם החולה באירוניה: "האם באתם ללון פה?"

להפתעתו הרבה השיב לו האדמו"ר: "אכן כן! מכיון ששמענו שגם אתה וגם זוגתך אינכם בקו הבריאות, הרי צריך שמישהו יטפל בילדכם כדי שתוכלו לנוח ולהחלים, לכן באנו יחד לשהות כאן כל הלילה ואתם תוכלו לנוח..."

הלמות עמלים

מצוה לבקר את החולים ולסדר כל הדרוש להם!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם יפקד עליהם" (פרק טז-כט)

ואמרו חז"ל בגמרא: אמר ריש לקיש רמז לביקור חולים מן התורה שנאמר: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם..." [רש"י: "שבני אדם מבקרין אותם"]. מאי משמע: אמר רבא אם כמות כל האדם ימותון אלה שהם חולים ומוטלים בעריסתם [במיטתם] ובני אדם מבקרים אותם, מה הבריות אומרים "לא ה' שלחני" (נדרים לט): [כלומר: מתוך זה שמבקרים אותם כשהם חולים אפשר לדעת "אם כמות כל אדם ימותון אלה"...]

בגמרא (נדרים לט). מבואר, שעיקר התועלת שיש לחולה הוא כשמבקרים אותו בביתו, שכן הגמ' אומרת (לשיטת עולא) שאם החולה אסר הנאת נכסיו על חברו והלה בא לבקרו בביתו, לכאורה לא רשאי הלה לבקרו שהרי נהנה מההשתמשות בדירתו. ואומרת הגמרא שאכן ישיבת המבקר אסורה, אבל יכול לעמוד משום שהחולה לא הדירו אלא מנכסיו ולא מהדברים הנוגעים לחיותו של החולה, ומכיון שדברים אלו ניתנים לעשות בעמידה, מותר לו לעמוד בבית החולה אך לא לשבת שם.

מכאן ראיה שעיקר חיותו של החולה הוא בעצם הנוכחות בביתו ולענין זה לא הדירו החולה. וממילא ראיה שכך דרך המצוה ולא ע"י הטלפון. שאם יכולה המצוה להעשות אף דרך הטלפון היה מן הראוי לאסור על המבקר גם לעמוד בביתו שהרי אפשר להועיל לחולה גם בלי להיות בביתו, אלא מכאן שעיקר חיותו של החולה במה שמבקר בביתו ובהתאם לכך המצוה.

ואמנם בשו"ת מנחת יצחק (ח"ב סי' פד) כתב, שאף שעיקר המצוה כשמבקר בביתו של החולה. מכל מקום אם אינו יכול ללכת בעצמו, יכול לקיים המצוה, לכל הפחות פרט מן המצוה, באמצעות הטלפון. כגון לשמח אותו בדיבורו ובכך להקל עליו צער מחלתו, או שבשיחתו עמו מעוררו לשוב בתשובה שזו אחת ממטרות ביקור חולים.

וכדברי הפלא יועץ: "ראוי לרופא ולכל הנכנסים אצל החולה להראות לחולה פנים שוחקות ולחזקו בדברים שלא יירא ולא יחת וכו' אלא יאמר לו שעכ"פ טוב ומועיל לרפואה להתפלל אל ה' ולהרהר הרהורי תשובה וכו' כי הוא הרופא האמיתי" וכו'.

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק: "ויקה קרח" (פרק טז-א)
ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת."

שח הגר"ש פינקוס זצ"ל באחת משיחותיו: התורה מספרת לנו בפרשתינו שאש המחלוקת מכלה ושורפת גדולים וקטנים, רשעים וצדיקים, רח"ל. אוי לו למקום, לקהילה, לבית כנסת או למשפחה שפרצה בה מחלוקת, שאם היא פורצת אין לה מעצור, אלא היא כמו אש אדירה ופרועה שאינה יודעת שובע, סוחפת עוד ועוד לתוך מתלעותיה ומשאירה אחריה הרס וחורבן ושואה.

כשיש מחלוקת, הדבר הנכון ביותר הוא לדעת לשתוק: "המשכיל בעת ההיא ידום!" (עמוס ה-יג). לפעמים ברורה לאדם צידקתו, וחורה לו מאד עוולת חברו, והרצון להשיב לחברו מנה אחת אפיים מאוד חזק, אבל אם יתגבר על עצמו וידום, עליו נאמר (חולין פט.) "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה".

כל מחלוקת אפילו הקטנה ביותר - אומר הרב פינקוס - טומנת בחובה חורבן ואסון. אם מצאנו שיותר הקב"ה על שמו שנכתב בקדושה שימחה על המים כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, נמצא שאם אין שלום זה גרוע ממחיקת השם רח"ל.

הקב"ה נוהג עם בריותיו כדרך שמתנהגים בני אדם. וכשם שאדם המתארח בבית שיש בו מריבות וסכסוכים קטנים, קשה לו מאוד לסבול זאת, ומחשבתו היא: הלואי שלא באתי לכאן, וכל רצונו לצאת משם מיד. כך גם הקב"ה, אינו רוצה לשכון בבית שיש שם מריבות, והוא מסלק את שכנתו משם מיד.

לעומת זאת, אם קרה שאמרו לאדם בביתו מילה חריפה והוא שותק ומוותר על כבודו ואף לא חושב על העוולה שעשו לו ומוחה הדבר מזכרונו, הרי שגרים בזה להשראת השכינה בעולם ובביתו.

"יברח מסלע המחלוקת..."

בשליחות הראשונה של **רבינו החיד"א זצ"ל**, נמנע מלבקר בכמה מדינות בגרמניה, מפני להט המחלוקת שבערה שם אודות הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל**. ופעם העיד על עצמו: "העדותי בכס היום כי לא מלבי לטפל בעסק זה, וכך נאה לאיש כמוני יברח מסלע המחלוקת ומאזרי זיקות".

כשהיתה פעם מחלוקת בסביבתו, התפלל לה' שיצילהו, וכך כתב על עצמו: "ובהעלות המנחה הלכתי לבית הכנסת סר וזעף, ובדמע לב התפללתי לה' שיצילני ממחלוקת".

עפ"י מרן החיד"א

לזוטר על הרבנות...

כ"ק האדמו"ר מאו"רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין זצ"ל שימש גם כרבה של העיר או"רוב. סבו **רבי לייבוש** מסר לו את הרבנות באופן רשמי. אולם בעיר היה רב נוסף. ואחרי מלחמת העולם הראשונה, התעוררה בקהילה השאלה: הלא אין שני מלכים משמשים בכתר אחד. לאדמו"ר מאו"רוב היה רוב מוחץ לצידו, שכן רוב תושבי או"רוב היו חסידי האדמו"ר, וגם חסידים אחרים נהרו אחריו.

אעפ"י שהיו ברור לו שאם יוכרע הדבר על ידי הצבעה יהיה לו רוב גדול, הצהיר הרבי ש"גדול השלום". הוא ויתר על הרבנות ועזב את או"רוב נחלת אבותיו, שהיתה יקרה לו מאוד.

במחיצתם

קר יותר ב"אש בווערת" מב"אש המחלוקת"...

פעם ליהטה אש המחלוקת בתוככי הישיבה הקדושה בה שימש הגה"צ **רבי הירש פאלי** כמשגיח רוחני. היה זה כאשר נמצאו בחורים שהביעו בפומבי התנגדות למינוי מסויים שנעשה ע"י ראש הישיבה. הללו אף נהגו במעשים שונים שמקומם יכירם בפרשת קרח... כששמע רבי הירש את אשר עשו, פרץ בבכי מר עד שלא חש בטוב ונאלצו להזעיק אליו רופא.

כאשר נשאל לעת זיקנותו, האם פנו אליו בקשר לענינים פנימיים שאירעו אז בישיבה. זעק רבי הירש מעומק לבו: "מחלוקת - זה אש!"

כי כך חש רבי הירש כאותה הגדרה נפלאה שאמרו בשמו של **רבי פינבל אפשטיין זצ"ל** אשר היה רגיל להמחיש לבני ביתו כמה חייבת להיות ההרחקה מאש המחלוקת, וכך אמר: "אם אעמוד בפני שתי אפשרויות, אש בווערת מצד אחד, ומחלוקת מצד שני, אבחר להכנס לתוך האש, כי שם קר יותר".

ר' הירש

איסור ליענות

שלא להתלוצץ על הזולת ולא להרבות שחוק וקלות ראש, ושלא לשבת במושב ליעים!

נלמד מהפסוק: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (פרק טז-ט)

וכתב רש"י (מהתנחומא): ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות כל הלילה ההוא, הלך אצל השבטים ופיתה אותם וכו'. **ובמד"ש** (שומר טוב תהלים א) דרשו חז"ל: "ובמושב לצים לא ישב" - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס עליהם את כל הקהל שנאמר: "ויקהל קרח את כל העדה" התחיל לומר לפניו דברי ליצנות.

התורה מגלה לנו כי האנשים שקמו לחלוק על משה לא היו אנשים פשוטים כלל ועיקר, הם היו "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". באה התורה ללמדנו בזה את גודל ההשפעה הרעה וההרסנית של הליצנות!

מוסיף הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל ומבאר: כאשר פורצת מרידה נגד המלך ועולה בידו להתגבר על המורדים ולהעבירם מן העולם כיצד מתארים כותבי ההסטוריה את המאורע? הם מגדירים את המורדים כאנשי בליעל שונאי העם וכו' אשר העיזו להרים יד במלך וכו' והמלך ביער את אותם מושחתים מממלכתו. אך לא כן בתורתנו הקדושה, כאשר באים לתאר את המורדים גומרים עליהם את ההלל: "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". הנשמע כזאת!!

אלא ללמדנו, שלא יאמין אדם בעצמו, יהיה גדול ככל שיהיה. והתפתה לחשוב שבתור נשיא בעדתו אינו מחוייב כ"כ להזהר במעשיו, אלא ילמד מכאן כיצד אפשר אף במעט דברי ליצנות כדי להעביר אפילו "נשיאי עדה" על דעתם ודעת קונם.

גם בפורים אסורה הליענות...

סיפר תלמיד ישיבת קול תורה (הרב משה קלויזנר זצ"ל): "היה זה לפני כחמישים וחמש שנה ביום הפורים. הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** יצא מהיכל ישיבתו קול תורה, כשהוא שרוי בשמחה ובהארת פנים כדרכו, והנה נתקל במודעה שהיתה על לוח המודעות בה היה כתוב מעין "כל נדרי" לפורים: "כל ליצנותא ובדיחותא... הכל שרויין לך..."

"מיד כשראה זאת רבי שלמה זלמן נתכרכמו פניו. הוא תלש את המודעה ורץ לחדר האוכל כשהוא אוחז בה והחל לצעוק בזעם: "מי עשה זאת ומי העיז לכתוב כך...?!!" "האוכל נתקע לנו בגרון" כלשון המספר. הם ממש נדהמו לראות כך את רבם רבי שלמה זלמן, שלא היו רגילים לראותו במראה כזה כשהוא סר וזועף.

ארחות חיים

להחזיק ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם כליל ללימוד התורה!

נלמד מהפסוק: "ולבני לוי נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלף עבודתם" (פרק יח-כא)

מפסוק זה לומדים על מצות מעשר ראשון שנתחייבו בני ישראל לתת חלק אחד מעשרה חלקים ללויים. וכתב החינוך (מצוה שצ"ה): "משרשי המצוה, לפי ששבט הלוי בחר השי"ת בתוך אחיו לעבודתו תמיד במקדש על כן היה מחסדו יתברך לתת להם מחיתם דרך כבוד, כי כן יאות למשרתי המלך שתהיה ארוחתם מזומנת להם על ידי אחרים שיכנינו להם, ולא יצטרכו הם ליגע בדרך זולתה בעבודת המלך היקרה..." ומסיים החינוך: "והמחיה משרתי האל-בממונו, ברכת השי"ת תנוח עליו בכל אשר יש לו. וזהו אמרם ז"ל (אבות ג-יג) מעשרות סייג לעושר."

כתב הגה"צ רבי חיים פלאגי זצ"ל (בתוכחת חיים - ויגש) על מעלתם הנשגבה של מחזיקי התורה: יחזיק התורה ולומדיה הרבה מאד, בין בגופו בין בממונו, תמיד כל הימים! ולא רק כאשר הוא עם הארץ שאינו יודע לקרוא בתורה כלל, אלא אפילו הוא יודע לקרות בתורה, מכל מקום כל שאין לו פנאי ללמוד מחמת טרדת סחורותיו ומזונותיו, בזה שמחזיק בידי תלמידי חכמים הלומדים בסיבתו, נחשב כאילו הוא בעצמו לומד. דהכי קיימא לן בכל התורה כולה "גדול המעשה יותר מהעושה".

לפנינו דברים נוקבים ומאלפים על נחיצות החזקת לומדי התורה בזמננו, כפי שכתב הגאון **רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל** באיגרתו **וקיינא דאיגרתא - מב** וכך כתב: "כי לא כימים הראשונים הימים האלה בדורנו הלזה. דור יתום והרוס בעוונותינו הרבים, כי בעוה"ר היהדות בוערת ונדרסת מכל צד רח"ל, והפריקת עול הוא נורא כל כך כמו הגויים רח"ל. ומתברכים בלבם כי בשרירות לבם ילכו ואין אומר השב. ולכבודו של הקב"ה כביכול ותורתו הקדושה אין איש שם על לב..."

וההצלה היחידה שיש עדיין בידינו לכבות את שריפת התורה הוא הישיבות והכוללים. שתלמיד שנותן את מבחר שנות נעוריו ללימוד התורה נחקקת היהדות בלבו להמשך שרשרת היהדות לו ולבניו..."

"ובוודאי בזמנינו אין לך דבר גדול וקדוש יותר מהחזקת הישיבות והכוללים. והתומך בהם נקרא אוהבו וידידו של הקב"ה וזכותו רב ועצום מאוד שאין לשער".

בשיחה אישית, בשעתו, עם ראשי השילטון, אמר להם **רבינו הגרא"מ שך זצ"ל** את הדברים הבאים: "כאשר אדם רואה בנין גדול וגבוה בן עשרות קומות, יש להבין שהיסוד של הבנין הוא חזק ועמוק מאוד באדמה, שאם לא כן אין אפשרות שיחזיק בנין גבוה כל כך. כאשר אתם רואים את בנין האומה הישראלית, שהיא האומה הוותיקה ביותר בין העמים, ונשארנו עד היום קיימים בקיום כיהודים ללא בלבול שהיה אצל שאר האומות. על כן בהכרח שהיסוד חזק מאוד! **"ומהו** היסוד של האומה? היסוד הוא ארבעת הכתלים של הישיבה. של כל הישיבות! אותם בני תורה ובני ישיבות שלומדים בהם הם היסוד! ועל כן מי שרוצה בקיומו של עם ישראל ובקיום המדינה, הרי זה רק על ידי חיזוק היסוד!"

"אנחנו בטוחים שכל זמן ששמיח לא בא, יהיו מלחמות. כי כתוב (ושעיה נז-כ) "הרשעים כים נגרש, כי השקט לא יוכל". ואפילו אם נהיה כאן עשרה מליון יהודים. ומה מבטיח שיחזיק אותנו לאורך זמן? ואם תהיה מלחמה בין המעצמות הגדולות, איזה חשיבות וערך יהיו לנו? רוסיה היתה מדינה ענקית ופולין היתה מדינה עם שלושים מליון איש ונעלמו בין לילה. וכך בעוד מדינות, ובמה החשיבות והכח שלנו? הרי מסביבנו ישנו רבבות מליוני-ערבים?"

"אלא היסוד והכח של עם ישראל הוא רק כאן, בישיבות הקדושות! ומי שרוצה בטובת עמנו, צריך לעשות כל מה שבאפשרותו לחזק יסודות אלו, ולאזן דוקא בכסף, אף כי בוודאי שאם אין קמח אין תורה, אבל יש לחזק בעיקר את הרוח. את הרעיון וההבנה במה כוחנו האמיתי כנגד כל אויבנו".

תלויים ועומדים בנס...

סיפר הגרא"א דסלר זצ"ל, כי באחת האסיפות של ראשי הישיבות שהתקיימה בוילנא, התבטא מאן-דהו כי נראה לו שהישיבות לא תתקיימנה לאורך ימים. משום שאין בסיס טבעי לפרנסתן ותמיד המה כמו מרחפות באויר...

הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי ז"ל שהיה נוכח באותו מעמד, השיב לו מניה וביה: "אל דאגת! התורה צריכה לעמוד בנס דוקא, כדברי חז"ל הקדושים, ומעולם לא היה לה שום בסיס טבעי!"

מרכיצי תורה ומוסר

למען הצלת ישיבת ליקווד...

המעשה שלפנינו אירע בחודש טבת שנת תשמ"ב. רבינו **הגרא"מ שך זצ"ל**, עקב מצב בריאותו, לא עלה לישיבתו פוניבז' והיה יושב בביתו ועוסק בתורה כדרכו.

והנה נכנס הנכד ומודיע להרב שך כי הגאון **רבי אריה מלכיאל קוטלר** שליט"א מתקשר מלייקווד כי יש לו ענין דחוף לדבר עם הראש ישיבה. ניגש הרב שך לטלפון והוא שומע מרבי מלכיאל כי חובות כבדים מעיקים על קיום הישיבה דלייקווד (והיה זה בשנתו האחרונה לחיי ראש הישיבה דלייקווד הגאון **רבי שניאור קוטלר זצ"ל**). הוא התלונן כי אין כסף למשכורות. הספקים הודיעו כי ינתקו קשר עם הישיבה.

לאחר סיום השיחה, ביקש הרב שך שיתקשרו לנגיד הנודע הרב משה רייכמן זצ"ל מקנדה. הרב שך ניגש לטלפון ופרץ בבכי קורע לב כשהוא זועק: "מה יהיה עם ישיבת ליקווד, הרי הישיבה עלולה להסגר".

ביקש ר' משה לדעת מהו הסכום הנדרש להצלת הישיבה והרב שך התקשר ללייקווד ובידר את הסכום הנדרש. הרב מלכיאל אמר כי על מנת להציל את הישיבה, נדרש סכום עתק (בימים ההם) של מליון דולר!! חזר הרב שך והודיע לר' משה רייכמן על גודל הסכום.

ר' משה רייכמן נענה לבקשת הרב שך לתרום את מלוא הסכום, וכך זכה להעמיד את מרכז התורה ללייקווד ולהצילה מהתמוטטות.

הלמות עמלים - ח"ב

עושה וגם מעשה להחזקת הישיבות

סיפר הגאון רבי בצלצל פנחסי שליט"א (ראש ישיבת ברכת אפרים): "בפעמים הראשונות שנסעתי לחו"ל עבור החזקת הישיבה, נתן **הגרא"ל שטיינמן זצ"ל** בידי מכתב מיוחד על הישיבה וצרכיה, ואף המליץ למקורבו (ר"י לוינשטיין זצ"ל) להתלוות עמי ביודעו שזה יכול להשפיע לטובה, ופעם אף צייד אותי במתנה לאחד הגבירים, בקבוק יין ביתי שעשה הוא בעצמו".

פעם בהיותי עמו בחדרו שאלני על מצב הישיבה רוחנית וגשמית. וכששמע שהמצב הגשמי קשה מאוד והישיבה שרויה בחובות גדולים, הוא חיזק את רוחי ולמד עמי בהרחבה את הפיוט "ידיד נפש" ודיבר בעומק הנאמר בו ובשבח מחברו בעל הספר **חדים - רבי אלעזר אזכרי זצ"ל**.

לאחר מכן ניגש לארון שבחדרו. השתהה שם מספר רגעים כשהארון פתוח וניגש אלי עם כמה עשרות אלפי דולרים ומסרם לידי כשהוא מציין שזה נותן לי כהלוואה. הוצאתי פתק עליו רשמתי וחתמתי שקיבלתי הלוואה בסך הסכום הזה. מאותה שעה פעלתי ככל האפשר לארגן ולהשיג את הסכום כדי לפרוע את החוב. כאשר הגעתי אליו לאחר זמן כשהסכום בידי, פנה אלי בתימהון ואמר לי: "לא! זה לא צריך להחזיר!"

הרב שטיינמן סבר שראשי הישיבות המבקרים בחו"ל יש בזה זיכוי הרבים לזכות את נדיבי עם בזכות התורה. באחד הימים נפטר נגיד ידוע ומפורסם שהשאיר בעזבוננו סכום עתק, אמר לי הרב שטיינמן: "לו היה לו שכל, הרי יכול היה בכסף הזה להקים הרבה תורה ולזכות לעצמו בעולם הבא, ועכשיו הכל נשאר כאן...."

מתוך מאמר

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

צריך לשנות – אבל איך?!

לפני שבועיים עמדה אשה שהתקשתה בעמידה באוטובוס בשכונת בית-וגן ירושלים. במושבים הקדמיים, ישבו שני בחורים צעירים. אומר אחד לשני: 'אולי נקום בשבילה?' והוא עונה: אם לכל אשה במצב-מיוחד תקום, אז הרי לא תשב אף פעם.

והיא שומעת! צריך לומר עוד פירושים?!

* * *

הערתי פעם לבחורים שישבו על גדר-אבן, ומסביבם הר של קליפות גרעינים 'מי ינקה את זה אחריכם?' והם לא התבלבלו לרגע וענו: 'אתה!'

הבחורים האלה בהמשך מתחננים ומקימים בתים, ואז פוגשים אותם כהורים מעניקים לילדיהם גיבוי מלא על ההפקרות.

'הילד שלי שרט לך את האוטו עם האופניים? אני פטור!'

וכי גם משמירה על ילדך אתה פטור?!

ופעם אתה פוגש ילדים צורחים צרחות אימה, בקולות מחרידים ליד הבניין שלך - לא במהלך משחק, אלא כ"שעשוע" בפני עצמו - והשעה: 11:00 בלילה!

איפה ההורים? לידם!

והם אפילו לא מבינים מה לא בסדר בהתנהגות!

ואחרון לא חביב: ילד בן 8 מצווה עליך: תדליק מזגן - תסגור חלון.

שמעתם?!

יש לי עוד המון דוגמאות - אבל אני בטוח שהתמונה מוכרת.

* * *

לענ"ד כל הדוגמאות הללו, וגם הדחיפות, נובעות מאותו מקור: כאילו "בשבילי נברא העולם - הכל מגיע לי", "אני ואפסי עוד"!

צר לי שאני כותב את זה, אבל אנשים אלו שכחו את הקב"ה ואת השולחן-ערוך שלו. אלה לא נמצאים בתוך החיים שלהם! "לי יאורי ואני עשיתני".

כדי לשנות את זה צריכים הוריהם "להיוולד מחדש", כי מדובר כאן בחסד של חינוך שמתפרס על פני דור שלם. אך לא רק על חוסר חינוך אנחנו מצרים, אלא לפעמים מדובר על חינוך-הליפך!

הלוואי ואתם תצליחו לשנות משהו, אך לדעתי יהיה מדובר ב"נס" משום שאלו הזקוקים לכך כלל לא מכירים בחסר שלהם, בצורך שלהם!

צריך לשנות - אבל איך?! אפשר להתקשר 02-5671812

בכבוד רב, מ.ב. מליק - ירושלים

הפעם אנו מעבירים את רשות-הדיבור, לקורא נכבד ששלח לנו מכתב עם דברים היוצאים מן הלב. דבריו הנוקבים מובאים כפי שהם, מלבד שינויי עריכה מתבקשים:

מזה שנים רבות אני עוקב אחר עבודתכם העיקשת והמסורה להנחיל ערכים נעלים לציבור.

קראתי את המאמר העוסק בלקח הנלמד מאסון מירון הנורא: 'לא לדחוף!' וזה עורר בי צורך לכתוב.

'לא לדחוף!' זה דבר שנכנס תחת הכותרת של "כל תלמיד חכם שאין בו דעת... טובה ממנו" (ויק"ר פ"א ט"ו) וכסהבר העלי שור' (חלק שני שער ראשון) זה כולל את המושכלות הפשוטות של הנהגה בדרך-ארץ.

האם כדי ללמוד את הדבר היסודי הזה אנחנו צריכים להגיע לכזה אסון?!

* * *

בהרבה הלוויות של גדול בישראל הדבר חוזר על עצמו.

בהלוויה של בעל 'שבט הלוי' זי"ע זה נגמר באסון כפול - האם גם אחרי זה קשה להבין שדחיפות לא מכבדות את הנפטר?!

ואני נזכר בהלוויה שהתקיימה בתל-אביב כאשר ראש ישיבת הישוב החדש זצ"ל הלך לעולמו. מדובר ברחובות צרים בצפון העיר, אלפים השתתפו בהלוויה אך לא הייתה דחיפה אחת. משמע זה ייתכן. זה אפשרי.

מה כל-כך קשה בזה? מדוע זה לא משוכלל-ראשון?

כשהיינו ילדים ידענו שלא נדחפים - וודאי שלא בין מבוגרים.

אפילו כאשר זרקו סוכריות על חתן, ורצנו לתפוס, מעולם לא דחפנו! כל אחד ניסה לתפוס, אך אף אחד לא העלה על דעתו שלשם כך הוא ידחוף את חבריו.

והיום? ילד שינהג כך יזכה לכינויי גנאי...

וכאשר חוזרים הילדים להוריהם עם השלל, הם עוד זוכים למחמאות.

* * *

אך 'לא לדחוף!' זה רק קצה הקרחון של הבעיה.

אני לא בא לקטרר ח"ו. אני כותב מדם ליבי!

ישנן כל כך הרבה "מושכלות" שכל אדם נורמטיבי אמור להיות מצויד בהן, ולצערי הדור הזה חסר אותם. לקחו את ה"בשבילי נברא העולם" יותר מידי כפשוטו... הכל מגיע לי. הפירוש האמיתי הוא בשבילי נברא העולם - לתקנו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il